

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XX. Proponitur quæstio, & sententiæ aduersariorum de Communionem sub
vna, vel vtraque specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

CAPVT XX.

Proponitur quæstio, & sententia aduersariorum de
Communione sub vna, vel vtraq; specie.

EXPLICATIS iis, quæ ad naturam, & causas Sa-
cramenti huius pertinebant: sequitur nunc, vt de
vsu disputemus. Vsus autem primarius est ipsa cõ-
municatio, seu participatio Eucharistiæ: de qua
vna est controuersia principalis; Vtrum videlicet necessariõ
participanda sit Eucharistia sub vtraque specie, an satis sit sub
altera. Est autem hæc quæstio diligenter explicanda, quia hæ-
retici nihil sapius, nec aliquid magis inuidiosum obiciunt,
cùm apud suos Romanam Ecclesiam accusant, quàm quod
contra expressum Dei mandatum priuauerit populum vsu
calicis.

Erunt partes sex huius controuersia. In PRIMa referemus
hæreticorum sententias, & qui de hoc argumento fusè scri-
pserint. In SECvnda tractabimus, vtrum totus Christus sit
in quavis duarũ specierum: nam hæc est prima radix, cur ne-
cessaria videri possit vtraq; species. In TERTIA tractabimus,
an tota ratio Sacramenti in vna specie reperiatur. In QvAR-
TA, an omnis fructus, qui ex vtraq; specie habetur, haberi pos-
sit etiam ex altera tantum. In QvINTA tractabimus, vtrum
diuino præcepto aliquo præcipiatur sumptio vtriusq; speciei.
In SEXTA tractabimus, vtrum Ecclesia iustis de causis pro-
hibuerit laicis vsu calicis.

Quantum ad PRIMVM. Controuersia de Communionẽ
sub vtraque specie, exorta est Praga in Bohemia circa annum
Domini M. CD. XII. auctõribus duobus Germanis, Petro
Dresdensi, & Iacobello Misnensi. Nam vt scribit Æneas Syl-
uius in historia Bohemõrum, cap. 35. Petrus ille Dresdensis
cùm incidisset in illa verba Domini: *Nisi manducaueritis
carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebi-
tis vitam in vobis*, Ioan. 6. miratus est cur contra tam aper-
tum præceptum Domini, laici omnes fraudarentur vsu cali-
cis. Itaque monuit Iacobellum, qui tum Praga concionator
erat, atque illum impulit, vt pro concione populum instruc-
ret, non posse eos saluari, nisi de calice Domini biberent. Pla-
cuit vehementer hic articulus omnibus hæreticis, vt Æneas
testatur,

Kkk testatur,

testatur, quod se inuenisse tandem aliquando viderent ex-
sum locum Euangelij contra vsum, & doctrinam Romane
Ecclesie.

Successerunt deinde hoc nostro seculo heretici Luthera-
ni, qui licet non existiment Ioan. 6. tractari de Sacramento
Eucharistie, & ided nec magnifaciant fundamentum Hufli-
tarum pro Communionem vtriusque speciei; tamen in senten-
tia cum illis ferè conueniunt, & aliunde argumentano pau-
ca coaceruant.

Ac PRIMVM Lutherus varia scripsit de hoc articulo, vt pa-
tet ex Septicipite Ioannis Cochlaei, cap. 23. & ex tabula Gal-
paris Querhameri, vbi notantur 36. contradictiones de hoc
vno articulo; sed tres sunt præcipuæ eius mutationes, ex qui-
bus apparet quomodo semper in peius proficeret. Nam ini-
tio suæ apostasie scripsit declarationem quandam in sermo-
nem de Eucharistia à se habitum; vbi sic loquitur: *Non dixi,*
inquit, neque consului, nec est intentio mea, vt vnus, aut ali-
quot Episcopi propria auctoritate incipiant alicui vtramque
speciem porrigere, nisi ita institueretur, ac præciperetur in ali-
quo generali Concilio. DEINDE paulò post in Assert. artic. 16.
ita mutat illam sententiam: *Consultum mihi videtur nunc,*
vt non modo per Concilium, sed per quamq; diocesim quilibet
Episcopus etiam inuito Papa, Christum sequitur in Euangelio,
vrsus vtramque speciem laicis daret. Sed POSTREMO in
formula Missæ ita scripsit: *Si quod Conciliū statueret, aut per-*
mitteret vtramq; speciem, nos nequaquam vtraq; velle-
mus, sed in respectum Concilij, eiusq; statuti aut vna, aut neu-
tra, & minime vtraq; vti vellemus, maledicturi vniuersis, qui
ex potestate, aut statuto Concilij vtraq; starentur.

Similem progressum facit, quod attinet ad ipsos commu-
nicantes laicos. Nam in sermone citato de Eucharistia aper-
tè dicit, non esse necesse dari vtramque speciem laicis. Postea
tamen in libro de captiuit. Babylon. cap. 1. fusè probat, iure
diuino compelli sacerdotes, vt dent laicis vtramque speciem,
si ipsi eam velint; tamen addit liberum esse laicis vnâ, vel
vtramque, vel etiam neutram sumere. Sed in Assert. artic. 16.
dicit eos, qui non possunt impetrare vtramque speciem, si o-
mittant saltem eam desiderare, impios esse, & Christum ab
eis negari: & in libro de Saxonica visitatione, damnat planè
Communionem sub vna specie.

Ioannes Brentius in Apologia pro Confessione VVirttembergensi in 2. par. secundæ pericopes, prolixè disputat pro vsu necessario vtriusq; speciei; & idem facit Philippus in Apologia Confessionis Augustanæ: sed fufissimè omnium, quos viderim, Martinus Kemnitius in 2. parte Concilij Tridentini, sess. 21. & Hermannus Hamelmannus in libro de Communionem sub vtraque specie: & ex Sacramentariis Calvinus lib. 4. Instit. cap. 17. §. 47. 48. 49. & 50. & in Antidoto articulorum Parisiensium, artic. 7.

Ex Catholicis multi copiosè, & doctè scripserunt: & in iis Ruardus Tapper in explicatione articuli 15. Louanienfium, Albertus Pighius in controuersis Ratisponensibus controuersia 7. Ioannes Eckius in homiliis de Sacramentis. Cardinalis Hofius in Dialogo de Communionem sub vtraq; specie. Ioannes Roffensis in refutatione artic. 16. Lutheri. Æneas Syluius in epist. 130. Thomas Caietanus in 3. partē S. Thomæ, quæst. 80. Dominicus à Soto in 4. sentent. distinct. 12. quæst. vnica, artic. 12. Censura Colonienfium contra errores Montemij, articulo 27. cui adiungi debet, qui eam censuram contra Kemnitium eloquentissimè propugnauit. Dieghus Payua in lib. 7. qui est de Cœna Domini. Ioannes à Louanio in libro de Communionem sub vtraque specie, vbi præcipuè refellit librum cuiusdam Consultoris, qui sine nomine auctoris librum edidit de hac re, sed postea cognitum est, auctorem illum fuisse Georgium Cassandrum. Iodocus Tiletanus in Apologia pro Concilio Tridentino. Scripserunt etiam nuper Claudius Sanctes in vltima repetitione de Eucharistia: & VVilhelmus Alanus lib. 1. de Eucharistia, cap. 39. & sequentibus, vsque ad finem libri.

CAPVT XXI.

Totum esse Christum sub vtraque specie.

MTigitur ad PRIMAM quæstionem veniamus, Sacramentarij apertè rident concomitantiam corporis Domini cum sanguine in calice, & concomitantiam sanguinis cum corpore in pane, seu panis specie. Vide Calvinum lib. 4. Institut. cap. 17. §. 18. 35. & 47. vbi oppugnat istam concomitantiam: & Petrum Martyrem in libro de Cœna Domini contra Gardinerum in defen-
 sione